Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXIX. Ч. 144. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК ВІВТОРОК, 3-го СЕРПНЯ 1982 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK. TUESDAY, AUGUST 3, 1982 No. 144. VOL. LXXXIX.

Д-р Марта Богачевська-Хомяк буде промовляти на Жіночій Конференції

Ню Йорк, Н.Й. — Організаційнийний Комітет Української Жіночої Конференції, що запланована на дні суботу і неділю 2-го і 3-го жовтня ц.р. на Союзівці, інформує, що головним промовцем на початковій пленарній сесії буде д-р Марта Богачевська-Хом'як.

Конференція, під кличем „Українська жінка у двох світах", має у своїй програмі ряд панелів і практичних семінарів на актуальні теми і питання, що стоять сьогодні перед українськими жінками.

Д-р М. Богачевська-Хомяк, професор історії Мангеттенвілл коледжу, є автором ряду книжок і статтей і була вже доповідачем на різних жіночих українських конференціях. Зараз вона працює над історією українського жіночого руху від половини XIX сторіччя, на яку одержала фонди від Американської асоціяції університетських жінок та поміч і підтримку від СУА. Для виконання своєї праці д-р М.Богачевська-Хомяк відбула в останніх роках ряд поїздок до архівів України, Польщі, Росії, Чехо-Словаччини і Австрії, а у своїх розшуках находить щораз більше доказів на силу і важливість українського жіночого руху в Західній Україні, особливо завдяки праці Союзу Українок поміж двома світовими війнами.

Організаційний комітет пригадує, що для запевнення місця на конференції слід якнайскоріше зареєструватися та замовити собі кімнату на Союзівці де будуть відбуватися всі доповіді, панелі та імпрези зв'язані з цією дводенною конференцією.

Ю.Мартинюк і Р.Чайківський ввійшли до управи УІТ

Ню Йорк, Н.Й. (УІА Пресова Служба). — Рада Директорів Українського Інституту Америки (УІА) на своїм останнім засіданні затвердила кандидатів на становища в Комісії громадських зв'язків, а саме: Юрія Мартинюка, як заступника голови Комісії, який очолюватиме ділянку інформації американської та етнічної преси про діяльність Інституту, та Романа Чайківського, як головного редактора англомовних публікацій Інституту, таких як інформаційні листи, календарі програм, брошури тощо.

Р.Чайківський, це — син покійного Данила Чайківського, бувшого довголітнього редактора українських часописів „Шлях Перемоги" і „Америка", який має закінчені журналістичні студії на Колюмбійському університеті з титулом магістра і працює тепер, як головний редактор журналу, що має наклад понад 100,000 примірників.

Ю.Мартинюк, брат знаної українській громаді балерини Нусі Мартинюк, є заступником директора відділу інформації відомої американської будівельної фірми Тирнер.

Затвердження їх на згадані пости відбулись в п'ятницю, 21-го червня ц.р., на пленарнім засіданні Ради Директорів Українського Інституту Америки. У нарадах взяли участь слідуючі директори: Зенон Баб'юк, інж. Остап Балабан, Володимир Баранецький, д-р Степан Ворох, інж. Марія Гончаренко, Йосип Лисогір, інж. Володимир Назаревич, інж. Андрій Пащук, адв. Михайло Пізнак і д-р Ростислав Сочинський. Свою неприсутність оправдали: Теодор Джус і д-р Юрій Савицький.

Засідання відкрив і вів ним віцепрезидент В.Назаревич, який попросив присутніх однохвилинною мовчанкою вшанувати пам'ять недавно померлої активної членки Інституту Оленки Савицької. Він також представив маестра Андрія Добрянського, як нового адміністративного директора. Інж. М.Гончаренко, секретар Інституту, відчитала протокол з попереднього засідання, який одноголосно затверджено.

З.Баб'юк, скарбник УІА, подав фінансовий звіт з діяльности Інституту. Від жовтня 1981 до кінця квітня 1982 року прибутків було на суму 47,276 дол., а видатків — 55,360 дол., з чого найбільше коштували ремонти будинку, поправа даху, освітлення тощо. Дефіцит виносив 8,084 дол. Існує надія, що його вдасться покрити пожертвами членів і прихильників Інституту.

Про діяльність Комісії громадських зв'язків звітував її голова д-р Р.Сочинський. Пресова служба Комісії висилає регулярно пресові повідомлення до 28-ох українських часописів в ЗСА, Канаді, Европі, Південній Америці, Австралії, також до „Голосу Америки" і „Радіо Свобода". Плянується поширити інформаційну службу на важливіші американські та етнічні часописи й організації і для цієї цілі створено вище згадані становища.

Д-р С.Ворох, голова Організаційної комісії, подав пляни для поширення діяльности в ділянці вербування нових вленів. Він прочитав аплікації нових членів Інституту, Івана Клима, Олени Геймур, Володимира Гойдиша і Зенона Черника, яких одноголосно затверджено.

При кінці обговорено справи податків за нерухомості, яких ще досі не вдалось полагодити, а також плановану кампанію збірки фондів на посилення діяльности Інституту.

Українські збірки в Торонто зростають

Торонто, Онт. — У першому році проєкту мікрофільмування українських періодиків ім. Петра Яцика під керівництвом Катедри українознавчих студій 200 звоїв мікрофільму були включені до української збірки бібліотеки Торонтонського університету. Це майже половина цього великого проєкту, який включатиме усі українські часописи перед 1918 роком, які знаходяться у австрійській національній бібліотеці у Відні. Кілька рідкісних газет Катедра отримала від Національного музею у Празі і від Сейчейні національної бібліотеки у Будапешті.

Між отриманими часописами знаходяться „Зоря галицька" (1848-57) і Дневнік руський" (1848), найраніші українські часописи, „Діло" (1880-90), найважливіше газета українців у Галичині. Не тільки газети і журнали галицької і буковинської тематик включатимуться у збірку, але проєкт мікрофільмування часописів ім. П. Яцика також включатиме „Правду" (1867-96) і „Зорю" (1880-97), найважливіші журнали українського національного руху.

Проф. Павло Р. Магочий, керівник Катедри українознавчих студій, який очолює проєкт мікрофільмування, заявив, що „збірка українських часописів ім. Петра Яцика, після завершення за кілька місяців, перетворить Торонтонський університет в найкращу збірню українських часописів до 1918 року. Жадна бібліотечна збірня Північної Америки не матиме такого важливого матеріялу з україністики.

Засудили Михайла Гориня, помер Григорій Чубай

Ню Йорк, Н.Й. (Пресова Служба ЗП УГВР). — З України прийшла вістка, що на процесі Михайла Гориня у Львові, який почався 24-го червня ц.р., його засудили за статтею 62 (антисовєтська агітація та пропаганда з метою підриву або послаблення совєтської влади) на 10 років ув'язнення та 5 років заслання. Це найвищий вимір кари, що передбачається за цією статтею для рецидивістів.

Михайло Горинь

Прийшло також повідомлення, що у Львові помер 33-річний український поет Григорій Чубай. Його часто переслідували органи КҐБ. Він виступав свідком на процесі Ігоря та Ірини Калинців. Поезії Чубая поширювалися у самвидаві. Окремі його вірші були друковані в журналі „Сучасність" в 1970 і 1971 роках.

М. Горинь — один з перших і найвидатніших діячів українського руху опору. Він народився 20-го червня 1930 року в селі Кніселі Жидачівського району Львівської области. Навчався на філологічному факультеті Львівського університету, згодом працював учителем української мови і літератури, логіки та психології; був директором середніх шкіл Дрогобицького району; від 1961 року працював психологом праці в першій в СССР експериментальній науково-практичній ляборатрії психології та фізіології праці при Львівському заводі автовантажників. Заарештували його 26-го серпня 1965 року під час ширшого погрому української інтелігенції, і 18-го квітня 1966 року засудили на закритому суді у Львові на 6 років таборів суворого режиму за т.зв. „антирадянську агітацію та пропаганду".

В останньому слові на процесі Горинь основно скритикував національну політику КПСС, зокрема русифікацію та дискримінацію українського народу, вказав на економічний визиск України та незавидну долю українських колгоспників. Покарання відбув у таборах Мордовії. Під час свого ув'язнення він написав декілька документальних праць про колоніяльне становище України. Вони поширювалися у самвидаві. За писання тих есеїв його часто саджали до штрафного ізолятора.

Після звільнення з табору Гориня позбавили права працювати за професією. Він працював фізичним робітником у Львові. Щойно в останньому часі він на коротко повернувся до своєї професії.

4-го грудня 1981 року його заарештували знову за здогадну антисовєтську діяльність. Суд був закритий, подібно як перший.

Наспіли також вістки, що Юрій Шухевич досі перебуває в таборі в Чистополі, дарма що його останній присуд вже закінчився. Як відомо, його арештували під час нової хвилі погромів в Україні в 1972 році. Після в'язничного і таборового термінів, Шухевича чекає ще 5 років заслання.

Весною цього ж року органи КҐБ привезли до Києва Вячеслава Чорновола і впродовж півтора місяця намагалися змусити його визнати свої „помилки" — за ціну звільнення. Він відмовився.

Чорновола засудили 6-го червня 1980 року на 5 років таборів суворого режиму за зфабриковане органами КҐБ намагання „зґвалтування". У той час Чорновіл перебував на засланні, після відбуття 7-річного ув'язнення, на яке його засудили в 1972 році.

Дмитро Квецько, засуджений в 1967 році на 15 років таборів та 5 років заслання за здогадну приналежність до Українського Національного Фронту (УНФ), перебуває тепер на засланні: 665540 Иркутская область, город Чуна, ул. Комарова 2, общежитие н.2, комн. 313. Покарання він відбув у таборах Пермської области. Він є автором різних звернень та есеїв, що були розповсюджувані самвидавом. Він зокрема виступав в обороні академіка Андрея Сахарова.

Владика Стефан взяв участь в ювілеях Сестер Василіянок

Стоять (зліва): о.М.Кобасюк, ЧСВВ, Сестри Лаврентія і Теодозія, Митрополит Стефан Сулик та Сестри Марія і Джірард. У другому ряді (зліва): Брат Сильвестер, ЧСВВ, Сестри: Боніфас, Павлина, Кикилія, Беніґна, Дія, Брат Яків, ЧСВВ.

Філядельфія, Па. — у неділю, 18-го липня ц.р., Сестри чину Василія Великого філядельфійської дієцезії святкували золотий ювілей Сестрицтва Сестри-василіянки — Лаврентії і срібний ювілей Сестер Дії, Марії та Джірарди.

Митрополит філядельфійської архиєпархії Архиєпископ Стефан Сулик відслужив Святу Літургію в намірені ювілянток, парафіян та гостей. Він у своїй проповіді закликав виробляти внутрішнє життя, центром якого є Ісус Христос. Віра, сказав Митрополит, мусить бути мотивуючою силою життя.

На Ювілейному бенкеті Сестра Теодосія, протоігуменя, попросила гостей вшанувати ювіляток спільним співом „Многая літа".

СОВЄТСЬКЕ ПРЕСОВЕ АҐЕНТСТВО ТАСС виступило із сильною критикою Филипа Габіба, спеціяльного висланника американського Уряду на Близькому Сході, назвавши його „представником інтересів аґресора", а його місію „непотрібною і шкідливою для арабів". „Филип Габіб,—каже совєтське аґентство, —старається тільки переконати Палестинську Визвольну Організацію, щоб вона піддалася в руки ізраїльським аґресорам і їх американським протекторам". ТАСС міркує, що одинокою ціллю Габіба є позбутися палестинців з Бейруту, а то й з Ливану взагалі.

НАТО не мінятиме політики у відношенні до Польщі

Брюссель, Бельгія. — Пресове аґентство Ройтерс інформує, що держави Північно-Атлантійського Союзу (НАТО) покищо не мінятимуть своєї політики у відношенні до військового режиму в Польщі, хоч думають, що частинне звільнення закладників, арештованих після проголошення воєнного стану в тій країні 13-го грудня 1981 року, є правильним кроком в напрямі злагіднення загальної ситуації, однак ці заходи не є вистарчальними для цілковитого знесення економічного ембарґо чи політичної співпраці демократичних країни з Варшавою.

Речник НАТО, покликуючись на рішення міністрів закордонних справ членських країн, заявив кореспондентам, що Рада НАТО слідкуваґиме далі за розвитком подій у Польщі з надією, що перший секретар Польської Об'єднаної Робітничої (комуністичної) партії, прем'єр-міністер, міністер оборони і голова так званої Військової ради національного спасіння Войцєх Ярузельські дотримає свого слова про скоре знесення воєнного стану, про що він згадував у своїй промові в парляменті, а перед тим на форумі Політбюра і Центрального Комітету ПОРП.

Як відомо, країни НАТО вже раніше домагалися від Ярузельського відкликання воєнного стану і припинення терору супроти діячів профспілки „Солідарність". Досі, крім звільнення кількасот, може й невинних закладників, польська влада не звільнила ані одного виднішого члена „Солідарности", не згадуючи про інші надужиття та поширення повновластей для поліції й служби безпеки. У зв'язку з цим НАТО не може у такій ситуації міняти свого відношення до Польщі і ніколи не погодиться з теперішньою політикою Варшави, яка зовсім не шанує прав людини, іґнорує заклики церковної ієрархії і систематично ліквідує залишки вільної профспілки „Солідарность".

Вкінці речники НАТО домагаються звільнення всіх інших політичних в'язнів, бо 1,200 звільнених це тільки маленька частинка тих, які перебувають за ґратами тюрем чи в так званих ізоляційних таборах.

Також з Монголії „видворюють" небажаних осіб

Улан-Батор, Монголія. — Совєтське пресове аґентство ТАСС інформує, що згідно з рішенням „компетентних органів" в Монголії, видворено групу громадян китайської національности, які проживали в Улан-Баторі.

Видворені китайці, говориться далі в інформації совєтського аґенства, „вели злочинну діяльність, порушували соціялістичну законність, жили на нетрудові доходи. Багато з них раніше притягались до відповідальности".

Покликаючись на місцеву газету, коментатори ТАСС кажуть, що значна частина непрацездатних китайців, які проживають в Монголії ухиляються від суспільно корисної праці, нелеґально займається приватним підприємством і спекуляцією. „Зазначені дії в корені суперечать політиці Монгольської Народної Республіки і законам держави", — говориться в кінцевих рядках цієї інформації до якої, до речі, вільні громадяни Заходу ставляться з резервою.

У світі

МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ ІЗРАЇЛЯ звільнило з військової служби командира бриґади полковника Елі Ґеву, хоч він не просив звільнення, а тільки старався про перенесення з Бейруту до іншої частини, бо він, спостерігаючи втрати цивільного населення в Ливані і здаючи собі справу небезпеки для ізраїльських вояків, не міг би видати наказу своїм підлеглим воякам штурмувати західню частину Бейруту, боронену фанатичними партизанами Палестинської Визвольної Організації. Ген. Рафаєль Фитан, голова генерального штабу ізраїльської армії, особисто наказав звільнити Ґеву з військової служби. Інші речники міністерства відмовились від коментарів в тій справі.

ЄГИПЕТ І ФРАНЦІЯ ДОМОВИЛИСЬ, що вони спільно, разом з іншими прихильниками Палестинської Визвольної Організації, домагатимуться на Раді Безпеки Об'єднаних Націй прийняття чергової резолюції у справі полагодження палестинської проблеми, без полагоджування якої ніколи не буде миру на Близькому Сході. Крім того обидві згадані держави нав'яжуть безпосередній зв'язок з речниками Уряду З'єднаних Стейтів Америки, а може навіть із самим президентом Роналдом Реґеном, щоб прихилити ЗСА до цієї справи. Досі Вашінґтон висловився тільки про леґітимні права для палестинців, але Державний департамент старанно оминав слова „самостійність" чи „незалежність". Міністер закордонних справ Єгипту Каммаль Гуссан Алі, який перебуває з ЗСА з офіційною візитою, має намір розмовляти на цю тему з президентом Реґеном і його найближчими співробітниками.

РЕЧНИКИ КИТАЙСЬКОЇ НАРОДНОЇ РЕСПУБЛІКИ виступили із сильною критикою президента Роналда Реґена за те, що він, виступаючи у середу, 28-го липня, на пресовій конференції у Вашінґтоні говорив про „приятелів на Тайвані" і тайванський уряд, який у Пекіні називають „урядом ренеґатів у насильно захопленій китайській провінції". Офіційне китайське аґентство Ґсінгуа пригадує президентові Р.Реґенові його слова про Тайван і зобов'язання ЗСА супроти КНР після відновлення дипломатичних зв'язків Вашінґтону з Пекіном в 1979 році.

ПОНАД 300 ДЕМОНСТРАНТІВ СКАНДИНАВСЬКИХ країн закінчили так званий „похід миру" у Совєтському Союзі. Під час 13-денної подорожі по СССР, очевидно заздалегідь узгідненої із совєтським „комітетом миру", скандинавці відвідали Ленінґрад, Москву, Калінін, Смоленськ і Мінськ, а потім повернулися спеціяльним поїздом назад до Ленінґраду, щоб звідтіля продовжувати свій „марш миру" в Фінляндії, Швеції, Данії і Норвеґії. Серед учасників цього незвичного „маршу" переважали молоді жінки, ціллю яких було запротестувати проти нуклеарної зброї і домагатися припинення її продукції в майбутньому. Совєтське аґентство ТАСС повідомило, що перед поворотом до Ленінґраду з Мінська резники групи виступили на пресовій конференції, на якій закликали уряди великодержав до припинення продукції нуклеарної зброї і до взаїмної співпраці. Як приклад такої співпраці вони ставили свою щойно відбуту місію на Сході і пляновану на Заході. Пішовши по лінії совєтських закликів, скандинавці домагалися замороження продукції нуклеарної зброї на дотеперішньому рівні і створення вільної від атомової зброї зони в Европі.

ІЗРАЇЛЬТЯНИ ОКУПУВАЛИ ЛЕТОВИЩЕ В БЕЙРУТІ

ПРОГОЛОШЕНО НОВЕ ПЕРЕМИР'Я

Бейрут, Ливан. — Пресові аґентства й кореспонденти інформують з Ливану, що в суботу й неділю, 30-го і 31-го липня, Бейрут став знову полем посилених боїв між ізраїльськими регулярними частинами і партизанами Палестинської Визвольної Організації.

У найбільш завзятому бою під час ізраїльської інвазії на Ливан, ізраїльські війська застосували масове бомбардування з повітря і наземної артилерії, захопили литовище контрольоване досі палестинцями, тотально знищили їх позиції у тій частині міста, безперебійно бомбили табори з палестинськими втікачами і, як кажуть кореспонденти, спочатку виглядало, що Ізраїль розпочав масову офензиву з метою захоплення спершу західньої частини міста, а потім цілого Бейруту. З неперевірених ливанських джерел повідомляють, що у першому дні боїв загинуло понад 600 осіб цивільного населення, в тому числі багато старших осіб і дітей, які не змогли своєчасно втечи. В неділю увечорі проголошено нове перемир'я.

Політичні і військові спостерігачі уважають, що масова концентрація ізраїльських військ довкола Бейруту і останні бої можна цілком сміливо зарахувати до започаткування великої офензиви, яка може розпочатися кожного дня, якщо ПВО у приспішеному темпі не розпічне евакуації своїх частин. Очевидно, ізраїльські урядові чинники заперечили, що великі бої під час кінця минулого тижня являються справжньою офензивою. Вони назвали їх відплатними акціями проти ПВО, яка систематично зриває короткотриваючі перемир'я і перша обстрілює ізраїльські позиції.

У Вашінґтоні речник Державного департаменту заявив, що продовження боїв у Бейруті унеможливлює висланникові американського Уряду Филипові Габібові продовжувати свою мирну місію.

У Ню Йорку, Рада Безпеки Об'єднаних Націй одноголосно винесла резолюцію з домаганням припинення боїв у Ливані. Рада також уповноважила генерального секретаря ОН Гавіє Переза де Куеяра, щоб він вислав до Ливану малу групу військових спеціялістів, завданням яких було б наглядати за дотриманням перемир'я і встановленням, хто саме є спричинником ламання умов. У цій справі окремо зустрінулись на розмові ізраїльський амбасадор до ОН Єгуда З. Блюм і амбасадор ЗСА до цієї міжнародної організації Джін Киркпатрик.

Окремо про ці справи розмовляли у понеділок, 2-го серпня, президент Роналд Реґен і міністер закордонних справ Ізраїля Їцак Шамір, який прибув із спеціяльною місією до ЗСА в кінці минулого тижня.

Поновна масова атака ізраїльського війська на укріплення ПВО і західню частину Бейруту викликала невдоволення у багатьох західніх столицях і критику багатьох урядів. Наприклад, французькі й інші чинники заявили, що атака ізраїльців на цивільні поселення в Бейруті є не тільки каригідна, але недопустима у теперішній ситуації і країни світу повинні витягнути з цього відповідний висновок.

В Америці

УРЯД ЗСА РОЗГЛЯДАЄ МОЖЛИВІСТЬ ПЕРЕДАТИ торгівлю ураном у приватні руки. Досі господарка і збагачування ураном було в руках Уряду і всі три фабрики урану в Огайо, Теннесі і Кентакі—належали до нього, хоча провадили їх приватні підприємства. Тепер вона мали б вповні перейти у приватні руки, на конкретну пропозицію Департаменту енерґетики.

ПАЛАТА РЕПРЕЗЕНТАНТІВ ЗСА СХВАЛИЛА висоту видатків у такій сумі, що це може викликати вето президента Роналда Реґена. 282 голосами проти 111 схвалено додаткові видатки у висоті 13,8 більйона долярів, але в тому лише 362,6 мільйонів на зброєння, це значить на 2,1 більйона менше, як пропонував Уряд Реґена. В загальному Палата погодилась на оборонний бюджет в сумі 175,3 більйона долярів.

В СТЕЙТІ ІНДІЯНА ВІДБУВСЯ П'ЯТИДЕННИЙ конгрес речників громадянських прав. Сімсот учасників конференції рішило змінити на майбутнє свою стратеґію і переставитися на оборону не політичних прав, як це буо досі, а економічних. Конкретно ідеться про економічну допомогу та включення меншин у великі та впливові торговельні підприємства. В тій цілі плянують бойкотувати такі, що не мають у своїх рядах представників меншин.

ПІВРІЧНА ГОСПОДАРСЬКА ПЕРЕВІРКА, ЩО ЇЇ зробив Уряд ЗСА, передбачує економічну поправу ситуації в ЗСА помимо того, що деякі з економічних дорадників Президента не є так оптимістично наставлені. На підставі числових даних дефіцит Уряду на 1982 рік буде виносити 108,9 більйона дол. так, як це Уряд передбачав, а не більше. На тій підставі уважають, що недобір у наступних роках буде зменшуватися і в 1985 році має виносити „лише" 73,6 більйона дол.

БУВШИЙ АҐЕНТ СІ-АЙ-ЕЙ ЕДВИН П. ВІЛСОН заявив перед судом, що він не перепачкував до Лівії 40,000 фунтів вибухового матеріялу. Вілсон був заарештований на летовищі Кеннеді в Ню Йорку, коли його викликано підступно з Лівії, де він проживав останні роки. Його обвинувачують у продажі вибухових матеріялів.

АҐЕНЦІЯ ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ В ЗСА вже не вимагає від фірми Дженерал Моторс відкликати 700,000 автомобілів через те, що вони не відповідають законові про занечищування повітр'я. У заміну за те фірма Дженерал Моторс зобов'язалася в найближчому часі випродукувати 2,3 мільйона автомобілів, які будуть мати кращі засоби контролі шкідливих газів.

СИН ВІДОМОГО ПРОФСПІЛКОВОГО ДІЯЧА Джиммі Гоффа, що зник безслідно із ресторану в Літройті саме перед сімома роками. вніс до суду про[illegible]ння узнати батька як мертвого і тим самим [illegible]вити розпорядження його майном.

ПОСАДНИК МІСТА НЮ ЙОРКУ ЕДВАРД КАЧ не буде вже більше уживати поліційного гелікоптера для своїх політичних поїздок у кампанії на пост губернатора стейту Ню Йорк. Хоча він заявив, що покриє кошти таких поїздок, то тепер буде уживати вже лише комерційних середників комунікації, щоби не наражувати себе на закид використування свого теперішнього становища.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 65¢ a month. Change of address — $1.00. Make chek or money orders payable to "Svoboda"
Postmaster: Send address changes to "Svoboda", P.O. Box 346, Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу 65¢ місячно. За кожну зміну адреси — $1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Передвиборчі комбінації

Нові президентські вибори відбудуться щойно у 1984 році, отож до того часу можуть статися ще події, що їх годі тепер передбачити та які можуть радикально змінити ситуацію в Америці й у світі і вплинути на теперішні настрої. Проте вже тепер можна прочитати чимало здогадів і пророцтв на тему тих прийдешніх виборів, хоч ті міркування мають покищо тільки гіпотетичну вартість. Так, наприклад, можна вичитати твердження, що хоча Роналд Реґен матиме у 1984 році вже 71 рік життя — він кандидуватиме вдруге і на той випадок він не матиме у Республіканській партії ніякого суперника. Коли ж він рішився би з якихось причин (головно, здоров'я) обмежитись тільки до одної каденції, то найбільші шанси на отримання номінації від конвенції Республіканської партії матиме віцепрезидент Джордж Буш — за своїм стажем і найбільшим числом отриманих голосів у правиборах як суперник Реґена. Цікаво, що виринув здогад, що кандидатом на президента по республіканському боці може стати недавній державний секретар, колишній головний командант збройних сил НАТО Александер Гейґ, який, мовляв, не вирікся політичної кар'єри. Але його приятелі запевняють, що Ґейґ буде старатися за сенаторський пост.

По стороні Демократичної партії розпочалися уже передвиборчі маневри, при чому на перший плян висунулися дві постаті: сенатора Едварда (Теда) Кеннеді і сенатора Волтера Мондейла. Кеннеді — дуже добрий промовець і зручний демагог, має успіхи у своїх виступах, головно на зібраннях чорних і жінок, проте коментатори дуже сумніваються, чи він зможе отримати офіційну кандидатську номінацію від конвенції Демократичної партії, як той діяч, якому не забули жалюгідної пригоди під Чаппаквідіком, коли то в його автомобілі загинула дівчина Мері Копечни, а спричинник катастрофи, сенатор Кеннеді, зголосив поліції свій нещасний випадок аж у кільканадцять годин пізніше, коли повернувся додому, передягнувся, перевів нараду зі своїми приятелями правниками, і коли поліція вже відкрила затоплену дівчину в його авті. Тому, читаємо, найбільші шанси на демократичного президентського кандидата матимуть або колишній віцепрезидент Мондейл або колишній астронавт сенатор Джан Ґленн.

Що стосується суті у президентських виборах, то все залежатиме від економічної ситуації, яка панувати ме за два роки. Покищо всі знаки показують, що ця ситуація покращає, але покищо безробіття досягло рекордової висоти кругло 10 відсотків і так само прийшов уже сумний рекорд банкрутств торговельних і промислових підприємств, які не всилі рятувати себе банковими позичками з уваги на дуже високі відсотки. Ці два арґументи можуть стати головною полемічною зброєю у виборчій пропаґанді демократичної опозиції.

Усі без вийнятку американські коментатори, фахівці від „виборчої аритметики", признають, що хід і вислід президентських виборів у 1984 році у великій мірі залежатиме від ходу і висліду цьогорічних осінніх виборів.Популярність президента Роналда Реґена все ще дуже велика, без уваги на всю напастливу кампанію проти нього всієї демократичної опозиції та, зокрема, чорного суспільства, в якому є навищий відсоток безробітних та найбільше „покривджених" політикою обмеження дармових харчових карток. Але завелася уже, так би мовити, традиція американської політичної дійсности, що після президентської перемоги одної партії — у найближчих виборах перемагають кандидати партії протилежної. Тому демократи сподіваються не тільки збільшити свій стан посідання в Палаті репрезентантів, де мають тепер більшість 242:190, але й позбавити Республіканську партію її теперішньої більшости в сенаті 53: 46 + 1 незалежний. У зв'язку з цими амбітними плянами Демократичної партії заповідають, що дуже активну ролю у виборчій кампанії ґратиме сам Реґен, аґітуючи за республіканськими кандидатами. У цьогорічних осінніх виборах покажеться теж, чи і на скільки Демократична партія виступатиме більш сконсолідовано, аніж це було в останніх президентських виборах, коли вона була цілком занархізована. Ось, наприклад, у нюйоркському стейті найпалкіша боротьба за пост губернатора ведеться — бодай покищо — не між демократами і республіканцями, а між двома кандидатами Демократичної партії-нюйоркським посадником Едвардом Качем і віцепрезидентом Маріо Куомо. Якщо у цій ситуації пощастило б захопити пост нюйоркського губернатора республіканському кандидатові Луїсові Лерманові, то це — на думку деяких коментаторів — була б справжня катастрофа для Демократичної партії, вплинувши на загальні настрої в цілій Америці.

Усі ці передвиборчі комбінації, як згадано, мають покищо тільки теоретичний і гіпотетичний характер. Вони не беруть, наприклад, під увагу міжнародної ситуації. В Америці живе кругло 5 мільйонів громадян польського роду і близько 6 мільйонів осіб жидівського роду. Ситуація довкола проблем Польщі чи Ізраїля і роля, яку тут і там відіграє Америка, матиме вирішний вплив на поставу тих американських громадян супроти виборців. Те саме стосується мусулманського світу. Але де є такий мудрець, який вмів би вже тепер розгадати хід подій у світі?!

М. Платковський

КОЛИ СКІНЧИТЬСЯ НАПРУЖЕННЯ НА БЛИЗЬКОМУ СХОДІ?

Міжнародна ситуація перебуває сьогодні під знаком подій у Ливані. Всі інші конфліктові ситуації відійшли, принаймні хвилево, на другий плян.

У Ливані ми є свідками справжньої війни поміж Ізраїлем з одного боку і палестинськими партизанами та сирійськими військовими відділами з другого боку. Одна сторона вживає зброї американського походження, а друга має у своєму розпорядженні зброю, що її вони отримали від СССР. Отже, невидимо в тих боях беруть участь американські і совєтські робітники, які випродукували ту зброю. Це не значить, що війна, принаймні офіційно, відбувається поміж ЗСА і СССР.

У конфлікті на території Ливану виявилися дві дуже поважні проблеми. Поперше, приперті до муру палестинські партизани нібито погоджуються покинути оточений військами Ізраїля Бейрут, але їм немає куди дітися, бо ні одна арабська держава не хоче прийняти бунтівливих, непокірних і рішених на все партизанів. Арабська солідарність не витримала тут іспиту. Можливо тому, що палестинці в якім краю вони не перебували б, поводяться досить агресивної із своїми господарями і намагаються створити державу в державі. Ще, певно, всі пам'ятають той час, коли в Йорданії перебуваючи там озброєні відділи палестинців пробували захопити владу, так що король Йорданії ледве врятувався при допомозі вірних йому бедуїнських полків. Отже, арабські держави, а насамперед Сирія, не бажають мати на своїй території палестинських гостей.

Подруге, СССР властиво скапітулював у війні в Ливані. Далі постачання зброї і погроз на адресу Америки й Ізраїля він не пішов. А значить, „потужний" совєтський Союз таки не може собі дозволити на відвертий конфлікт з ужиттям власного війська. Що стримує його від поглиблення аґресивних дій на Близькому Сході? Очевидно, до цього спричинилася скрутна внутрішня ситуація, передусім економічна, всередині СССР, нескінчена війна в Афганістані і прикрості в Польщі. І теж очевидно, що ці внутрішні труднощі в СССР досить таки великі, оскільки Москва не вагається втратити популярність серед арабських держав, не даючи їм у цей момент більшої допомоги. Розчарування серед арабських союзників Москви має великі розміри. Може власне тому міністер закордонних справ Сирії поїхав на розмови до Вашінґтону, що напевно не буде дуже приємне для Кремля. А перед Америкою може розкриваються перспективи привернення собі популярности серед арабських держав і вихоплення їх з обіймів Москви.

Усі европейські коментатори згідні в тому, що закінчення конфлікту в Ливані не має першорядного значення: чи палестинці залишать добровільно територію Ливану, чи Ізраїль буде ще змушений на останній наступ на Бейрут, що принесе безумовно великі жертви. Головна річ — це остаточне розв'язання проблеми палестинців і їхня майбутня доля.

На Заході, особливо в Европі, поширюються антиізраїльські настрої і погляд, що палестинцям треба дати право на самовизначення, треба, щоб на якійсь території, палестинці мали свою батьківщину, свою незалежну державу. Можливо, що ізраїльський прем'єр Беґін справді пускався часом на ризиковні кроки. Але — що має робити Ізраїль в обличчі вічних терористичних актів палестинців? Мало того, було і є ще ясним, що найрадикальніші серед арабів (а таких є ще дуже багато) прагнуть знищення Ізраїля як держави. Бож на території Ливану була до цього часу база не тільки до терористичних нападів на Ізраїль, але й база для майбутньої широкозакроєної офензиви на Ізраїль з метою його знищення. А тому Захід, замість висування різних теоретичних поглядів, повинен би пошукати практичних доріг у розв'язці проблем Близького Сходу.

Якщо не тільки Америка, але й весь Захід визнав існування держави жидівського народу, то він повинен подбати про забезпечення існування цієї держави без постійної загрози його знищення з боку арабів і при допомозі СССР, який, якби усадовився міцно на Близькому Сході, то це була б загроза не лише для Америки, а в першу чергу для Західньої Европи. А тому не тільки Америка, але всі держави приналежні до НАТО, мали б включитися у справу розв'язання близькосхідніх проблем. Якщо треба задоволити палестинців, щоб вони не були вічним джерелом ферменту і вічним спричинником воєнних конфліктів, то це треба зробити, але зробити так, щоб це не загрожувало дальшому існуванню Ізраїля. Отже, сприяти створенню держави палестинців на тій чи іншій території і з допомогою арабських держав. Але водночас Ізраїль мав би отримати ґарантію безпеки у формі довготривалого стаціонування на його території та на територіях сусідніх держав поважного військового континґенту держав НАТО.

Чи така розв'язка була б неможлива? Чому ж тоді на території Західньої Европи, зокрема Німеччини, стаціонують від кінця Другої світової війни американські війська, а в Німеччині також англійські і французькі? Може хтось висловить сумнів, чи на таку розв'язку погодився б СССР? Як видно СССР не має тепер сили, щоб не погоджуватися на солідарні дії держав НАТО, а тому його згоди й питатися було б непотрібно.

Така розв'язка була б до-

(Продовження на стор. 4)

Володимир Жила

ПРО НОВУ ЗБІРКУ ОПОВІДАНЬ

Докія Гуменна, „Внуки столітнього запорожця", Торонто, „Добра книжка", 1981.

Поява книги Докії Гуменної „Внуки столітнього запорожця" є відрадним явищем на ниві українського оповідання й новелі в розсіянні. Однією з позитивних сторін книги є те, що вона містить не випадкові оповідання й новелі, а вміло підібрані, що складають добру мозаїку, з якої чітко „виринає образ того, як час і оточення нас різьблять". Усі ці оповідання хоч і українські, але американського походження. Тому у розділі „До читача" письменниця висуває питання походження персонажів і робить це з двох причин, щоб виправдати свій заголовок книги та задовольнити особисті почування, що,мовляв, „на відміну від тих, що стидаються своїх босих з-під солом'яної стріхи діда-баби, і не хочуть їх мати, я горджуся ними і хочу мати діда-запорожця, я пишаюся прадідом-гайдамакою". Це ствердження дуже характерне для Докії Гуменної, бо вона надмірно любить свою батьківщину, свій простий люд і українську народню пісню. Ці речі викликають у неї особливу радість. У них багато живої правди, мудрости, людського почуття, так що вони стають, немов би містком до до її юности.

У книзі вміщено 24 оповідання й новелі, в яких Докія Гуменна розкриває правду життя, говорить про громадську совість, честь, гуманізм тощо. Книга приваблює читача своєю творчою атмосферою, внутрішньою єдністю та невидимим постійним контактом з автором. Інколи здається, що не читаєш книги, а сидиш у колі друзів, які ведуть між собою задушевну бесіду на життєві теми — так про все написано щиро й просто. Автор розповідає, зіставляє, порівнює, висловлює свої думки, одним словом, розкриває секрети своєї душі й мистецької майстерности. А духовий світ Докії Гуменної дуже багатий, вона вміє бачити навіть дрібниці та далеко сягати думкою від незначних побутових явищ до багатозначних узагальнень. Вона рельєфно різьбить своїх героїв, оцінює їхні подвиги, все тісно пов'язує та досвідчено підводить читача до логічного заключення.

Деякі оповідання цієї збірки западають глибоко в пам'ять, як наприклад, „Щілинка — провалля... безодня?" Від ледве помітної щілинки у душі Тані з'являється провалля, а нарешті й безодня. Психологічні елементи беруть верх над любов'ю, руйнують ще одно щастя в житті: „В одному й тому ж домі живуть, тільки різними дверима ходять дві споріднені людини, дві родини, що говорять одною мовою, але чужим-чужісінькі". У „Сумному великодньому оповіданні" відгукнулася Гуменна на злободенні питання нашого часу, „як завмирає українська людина без потужного українського струму..." Вістря критичного осуду спрямоване тут проти розсварення, що його автор всесторонньо осуджує: „І чому це так? Що, де менше українських людей у місцевості, то, замість єднатися, вони перегризаються між собою... На злість уявним ворогам, чи на радість справжнім?"

Надаючи національного характеру своїм оповіданням, автор виводить їх дещо традиційно, наближаючись до животрепетних питань сучасности. Користуючись такою формою, Гуменна висловлює свої уболівання над тим, що діється в нашій громаді. Її підхід до дійсности наскрізь тверезий, але критичний. У кожному оповіданні є своя піднесеність і глибина думки, є і добре зерно, що проростає паростями, набираючись свіжого змісту. Все це робиться з далеким прицілом — послужити спільноті в її боротьбі за українську душу.

Оповідання в цілому написані жваво, у них схоплено й вміло передано своєрідність українського життя, що свідчить про багатогранність таланту письменниці. Тематично збірка дає чимало матеріялу, у ньому багато цікавих думок, насичених фактами, що однаково промовляють до розуму й серця. Мова оповідань Гуменної багата, у ній усе краще з багатющих скарбів народної мови. Письменниця пише образно, чітко висловлює свої думки, дбає про яскравість, чистоту і виразність рідного слова.

У цілому письменниці вдалося здійснити її задум й книга безперечно буде корисною для вивчання українського життя. На закінчення хочемо відмітити, що в цій збірці, як і в попередніх творах, Докія Гуменна з новим неспокоєм вдивляється в своє творче майбутнє, хоч, на нашу думку, уже могла б, звичайно, спокійно милуватися своїм багатющим минулим.

ЖИТТЯ І ЗНАННЯ
редагує Лев Яцкевич

Лейзерні промені

Тонкий, потужний струм червоного світла, вирощений в науковій лабораторії фірми Гюз Еркрефт компанії може стати початком технічної революції у світі.

На цьому бо світляному промені, неначе на коні, „їде" струмінь сконцентрованої енергії, спроможної випалити діру в найтвердшій сталі, чи діяманті протягом короткої миті часу.

Цей струмінь енергії, скерований в простір, запалив невелику площину на поверхні місяця, віддаленого від нас на 238,000 миль. Цей струмінь енергії може стати завтра промінням смерти, що оберне в космічний порох ворожі ракети, напрямлені до землі та відшукає у земній орбіті найкраще замаскований ворожий сателіт. Це фантастичне світляне проміння вирощує прилад, що дістав в науковім світі назву лейзера, що становить акронім слів:підсилене світло стимульованою емісією радіяції. Це сконцентроване світло має ту прикмету, що воно не розсівається та має незмінну довжину (колір) та частоту.

Цього місяця минає 17 років від часу, коли дослідники з американської летунської фірми Гюз Еркрефт компанії продемонстрували перший лейзерний апарат, що виростив струмінь сконцентрованого, однобарвного світла. Світло лейзера діє не силою скріплення променів, як це робить сонце (коли вжити побільшаюче скло), а силою природної концентрації, що дозволяє струмінь світла, завгрубшки затесаного олівця, скерувати на місяць та освітити ним поверхню двох квадратних миль.

Недавно відома американська фірма Белл телефон систем проголосила винахід нового типу лейзера, завбільшки зеренця піску, що працює на світляній батерії протягом мільйона годин. Дослідники з Белл ляборaторії вважають, що цей новий тип лейзера зробить таку ж революцію у технології світла, що її зробив транзистор в електронній технології, а особливо в ділянці звуку. Не виключається, що такий лейзер, у масовій продукції, можна буде купити за декілька долярів.

На чому основується дія та значення лейзерних пристроїв. В основі лейзер — це електронний пристрій, що вирощує шляхом променювання потужні, точно означені та точно скеровані струмені світла. Сьогодні нараховують поверх одну сотню лейзерів, що вирощують особливий рід світляних променів, уживаючи як побудників: газ, рідину або деякі ціпкі речовини.

Дотепер в лейзерах, як побудники, правили тверді напівпровідники, що були спроможні діяти на протязі дуже короткого часу, з огляду на шкідливий співпродукт тепла. Новий тип лейзерів може працювати безперервно в нормальній кімнатній температурі, аналогічно, як передавачі в комунікаційній системі.

Вчені вірять, що лейзери можуть дати поштовх до розвитку нової комунікаційної системи, що стоятиме на межі наукової фантастики, з тим, що вона буде дешевша та більше доступна для загального вжитку.

Застосування нових типів лейзерів може приспішити, наприклад, розвиток телетелефонів, що дають змогу людям, які розмовляють через телефон, бачити свого співрозмовця на малому телефонному екрані.

Крім цього нові типи лейзера можуть мати велике застосування у технології зброї, особливо в ручних пістолях, у яких замість куль, будуть вилітати з дула лейзерні промені.

Тепер вживають уже лейзерів в промислі при шліфуванні діямантів, в астрономії при освітлюванні космічних об'єктів та в медицині при хірургічних операціях очей.

Сьогодні, щораз частіше можна читати в пресі про досліди, які провадяться над лейзерними променями для військових цілей. Ідеться тут про т. зв. „промені смерти". Фахівці лейзерних променів твердять, що деякі типи лейзерів спроможні виростити електричну енергію величиною кілька більйонів ватів.

Совєтський Союз також проводить досліди над лейзерними променями, призначуючи на ту ціль більше грошей, як ЗСА. Велика нищівна сила лейзерних променів основується на тому, що коли звичайне світло — це суміш електромагнетних хвиль різної фреквенції, лейзерні промені становлять електромагнетні хвилі одної фреквенції. Вони не тільки біжать паралельно, але і їхні фази мають тотожній ритм, тобто вершки їхніх амплітуд збігаються разом та зміцнюють одна-одну.

На основі відомих сьогодні інформацій, можна робити висновок, що в найближчій війні, чи війнах будуть вживатися хемічні лейзери, що на віддалі п'ятьох миль можуть випалити в тілі ворожого вояка рану величиною волоського горіха. Вояк, що попав під обстріл хемічного лейзера, мусить згинути.

Василь Качмар

У 100—РІЧЧЯ УКРАЇНСЬКОГО ДІВОЧОГО ІНСТИТУТУ В ПЕРЕМИШЛІ

Якщо ви сьогодні відвідуєте наш княжий город Перемишль, то вас напевно не зустрінуть колишні ваші знайомі з-перед 1939 року, бож багато вже немає в живих,а інші виселені. Одначе вітатимуть вас непроминаючими спогадами переживання минулих юних років та історичні свідки нашої давнини, як: силюети веж і дзвіниць, церковних бань і копули нашої катедри Св. Івана Хрестителя, а далі височіють над містом Замкова гора, на якій немає уже трьох хрестів, де колись стояла катедра руських-українських владик. А недалечко катедри Св. Ів. Хрестителя стоїть і досі славний Дівочий Інститут, в якому виховалось кільканадцять сотень зразкових українських жінок-патріотів, науковців, різних фахівців тощо. Так, вже довгі сторіччя закарбовує Перемишль свою історію. Сьогодні це наше старовинне місто під чужою займанщиною. А все ж таки Перемишль — це серце і забороло української політичної, господарської і культурної творчости. Перемишль — це тисячолітня історія українського народу і його боротьба з ворогами нашої волі.

Перша згадка про Перемишль є в літописі Нестора, а саме там написано: „В році 981 Володимир (Хреститель Руси-України) іде на ляхів і зайняв місто Перемишль". З цього висновок, що вже тоді в сиву давнину Перемишль був княжим городом. Дальше літописець твердить, що початків цього міста треба шукати ще перед пануванням Володимира Великого над усіма землями Русі-України. Від 1340 року Перемишль був майже шість сторіч під чужоворожим пануванням. Одначе, не зважаючи на всі лихоліття, в цьому нашому місті існує якась непоборна сила, бо Перемишль завжди відроджується із руїн, неначе отой античний сфінкс! Оте славне наше місто протягом цілих віків гідно відстоювало право українського народу на всю Посянську землю. Треба відмітити історичний факт, що наша Церква відіграла велетенську ролю в історичному минулому Перемишля і Перемищини. Важливий факт, що в Перемишлі ще задовго до прийняття християнства на Русі-Україні в 988 році, існувало перше наше єпископство. Перемишль за часів святих апостолів Кирила і Методія був центром формування християнства в отій частині слов'ян у Західній Европі. Князь Володар побудував катедру на Замку Перемишля, а інші князі та бояри побудували в тому древньому місті та в околиці багато церков. І вони, оті церкви, дають певну пропорцію для виміру величі та віри і витривалости нашого народу на отих західніх окраїнах України на протязі цілих сторіч аж по сьогоднішній лютий час. Крім Церкви не меншу ролю відіграли в Перемишлі та в цій Княжій Волості і українська хлоп'яча гімназія, жіноча гімназія і жіноча семінарія, а зокрема славний Дівочий Інститут.

Іван Матківський у своїй брошурі п. з. „Інститут для дівчат в Перемишлі" подрібно й у хронологічному порядку переповідає історію оснування і росту тієї важливої української установи в Перемишлі, яка прославила цілу Галицьку Русь-Україну. Це ж бо була в тому часі єдина й перша середня жіноча школа з українською викладовою мовою, що її основано і втримувано приватними фондами. Спонукою до оснування Інституту була журба про високу освіту нашого жіноцтва. Надхнеником цієї великої ідеї був о. Лев Кордасевич, крилошанин і кустос Перемиської української Капітули-Крилосу. Він у глибокій застанові над питанням нашої тоді в XIX сторіччі національної слабосильности, переконався, що найважливішою причиною була недостача жіноцтва з вищою освітою, а впарі із цим недомаганням брак патріотичного духа і належного знання рідної мови та історії. Маючи на увазі те, що українські родини того часу не мали матеріяльної спроможности посилати своїх дочок до вищих шкіл, о. Лев Кордасевич оснував фонд допомоги для шкільної жіночої молоді. На протязі довгих років він збирав скромні пожертви, зокрема поміж священичими колами, розуміється Перемиської Епархії, з якими о. Л. Кордасевич, як канцлер Перемиської Консисторії, мав часті та ділові зв'язки. Зібравши таким способом поверх три тисячі золотих австрійських ринських і додав своїх одну тисячу золотих ринських, дав почин до оснування у 1889 році Т-ва „Бурса для дівчат українсько-католицького обр'яду в Перемишлі. Статут цього товариства підписали члени комітету: о. Лев Кордасевич, о. Юстин Желехівський, д-р Никола Антонович, Никола Лужецький і лікар д-р Лукіян Літинський. Намісництво цісарсько-королівське (ц. к.) у Відні дня 25-го квітня 1981 року затвердило статут згаданого Товариства.

Перші загальні збори 61-го Товариства відбулися дня 15 го червня 1881 року і вибрано Управу в такому складі: о. Григорій Шашкевич — голова, о. Лев Кордасевич — містоголова , д-р Лужецький, о. Желехівський, д-р Літинський, секретар суду П. Лисинецький, Н. Кульчицький, о. К. Волошинський, о. д-р Михайло Людкевич, В. Чайківський, о. З. Підляшецький, і о. Дмитро Куцериб. У 1882 році головою Управи став о. Л. Кордасевич, бо о. Г. Шашкевич уступив з Управи. Завдання Управи було велетенське, бож ішлося про зібрання фондів, які були необхідні для реалізації великого діла. Завдяки наполегливій праці Управи-і приєднані до Товариства добродії склали поважні пожертви і вже в березні 1884 року майно Товариства виносило понад 16,000 золотих ринських. Одначе все ще не доставало грошей, щоб закупити бурсу для дівчат. Касир Товариства о. З. Підляшецький запропонував Управі Товариства зорганізувати велику фантову виграшу і таким чином придбати поважнішу суму грошей на закупівлю бурси для дівчат. Черговій Управі Товариства пощастило дістати від міністерства скарбу у Відні дозвіл на велику фантову виграшу (число рескрипту міністерства 311). На основі цього рішення міністерства Управа Товариства мала право збирати пожертви в цілій австро-угорській монархії. Допоміжну ролю у виєднанні дозволу на виграшу відограв шеф президіяльного бюра міністерства скарбу у Відні Іларіон Ганкевич. Згаданий комітет виграші очолив, як покровитель, Перемиський єпископ Іван Ступницький. На протязі трирічної важкої праці комітет вспів нав'язати ділові зв'язки шляхом численної кореспонденції майже з усіма центрами монархії. Успіх праці закінчився у 1887 році зібранням суми 40,000 золотих ринських. Той успіх завдячувано єпископові І. Ступницькому, який ревно працював, підписуючи тисячі писем і листів, скликав і переводив нарадами комітету в своїй палаті. Ідейно працювали члени Перемиської Капітули та епархіяльне наше духовенство.

(Продовження буде)

ТОВАРИСТВО СВЯТА СОФІЯ КОМІСІЯ ПАТРІЯРШОГО ФОНДУ

ПОВІДОМЛЯЄ:

на ПАТРІЯРШИЙ ФОНД зложили:

УІ — 82

5,000.00 дол. — Д-р Микола Ценко, в пам'ять дружини Володимири;
1,000.00 дол. — о. Богдан Волошин (з нагоди 90-ліття Уродин Блаженнішого Патріярха Йосифа);
по 500.00 дол. — д-р Богдан і Олена Старух, Надія Мандрусяк (на УКУ);
по 100.00 дол. — Оксана Бережницька (адміністрація), д-р З. Лев Мельник, Н. Н., Мирослав і Христина Лисобей;
по 50.00 дол. — Йосиф Губчак, Наталія Вайда, Юрій Руденський;
35.00 дол. — Андрій Сороківський;
25.00 дол. — Ярослав і Катерина Хичій (замість квітів на могилу бл. п. Михайла Шпака);
5.00 дол. — Богдан Стефанишин.

На Літній Курс Українського Католицького Університету в Римі — зложили:

1,250.00 дол. — о. Володимир Андрушків;
по 625.00 дол. — о. Стефан Гринюк, о. Мартин Канаван, о. д-р Іван Біланич;
500.00 дол. — Мирослав і Христина Лисобей;
по 325.00 дол. — Роман Федик, О. Гарасимович;
по 300.00 дол. — о. Василь Стебельський, о. Петро Огірко;
200.00 дол. — „Провидіння" Відділ 193, Філядельфія;
125.00 дол. — Дмитро Турченюк;
по 100.00 дол. — Стефан і Ольга Лукасевич, о. Любомир Мудрий;
50.00 дол. — д-р Юрій Ісаїв;
20.00 дол. — о. Володимир Грабець.

Листа ч. 1244 — Збірка в Каліфорнії, переслав Тарас Де Цмайло- Кульчицький — зложили:

по 100.00 дол. — Юрій і Галина Маренін, інж. Олександер Лиско, Тарас К. Цмайло-Кульчицький, Мирон і Стефа Кочан;
по 50.00 дол. — інж. Теодор Зубрицький, Йосиф і Люба Кладко;
по 25.00 дол. — Іван Кравчук, Роман і Віра Косович;
по 20.00 дол. — Юліян і Ольга Чато, д-р Володимир і Ярослава Оренчук;
10.00 дол. — Ірена Стровон.

Листа ч. 1528 — Збірка в Бостоні, Масс. — зібрав і переслав Степан Сідлярчук — зложили:

30.00 дол. — Йосиф Ружицький;
по25.00 дол. — Степан Сідлярчук, Володимир Василишин, Михайло Франківський, Марія Тимець, Яків Шеґрин, Володимир Фелорів, Іван Стончак, інж. Станислав Берегулька, Дмитро Хромяк, Володимир Михайлів;
20.00 дол. — Микола Рогач;
по 10.00 дол. — Степан Головатий, Василь Музика, Степан Кос, Богдан Смалинський;
по 5.00 дол. — Михайло Кметь, Василь Стебницький.

Листа ч. 1548 — Збірка замість квітів на могилу бл. п. Христини Дубенко у Філядельфії — зібрав інж. Юліян Головчак — зложили:

по 10.00 дол. — Володимир і Марія Януш, Іван і Анна Квік, інж. Юліян і Олена Головчак, д-р Леонід і Ірена Рудницькі.

Листа ч. 1547 — Збірка замість квітів на могилу бл. п. д-ра Романа Коса у Філядельфії — зібрав інж. Е. Филипович — зложили;

по 10.00 дол. — мґр. Микола Шмотолоха, Василь Циган;
5.00 дол. — Тарас і Ольга Білинські.

Збірка в пам'ять бл. п. Евгенії Пирської — переслав Михайло Е. Насевич у Філядельфії — зложили:

по 10.00 дол. — Александер і Марта Турчин, Віра і Катерина Пак, Михайло і Анна Насевич.

Збірка Українського Патріяршого Товариства — Відділ Фенікс, Арізона — зложили:

по 100.00 дол. — Михайло Турій, Антон і Ольга Заліський, Іван і Марія Комарницькі;
75.00 дол. — Таня Жукевич;
50.00 дол. — Марія Гищинська;
по 25.00 дол. — Володимир Білик, Михайло і Віра Жуковський, М. Дидик, Віталій і Оля Галич, О. і І. Комарницький, Адріян і Христя Салук, Стефан Ґула Шеремета, Василь Даниляк;
по 20.00 дол. — Дмитро і Марія Дидик, Д. і О. Микита, Яр. і К. Хичій, Теофіль і Марія Кавка, Г. і О. Сливка, Микола і Іванка Бідюк, Родина Спільник, Микола Тарабан, Марія Пітик, М. Винничок;
по 10.00 дол. — д-р В. і І. Левицький, Тарас і Ірена Масний, Яр. Бакович, Петро Мулик, Родина Іваненьків, Іван Вінтик, Григорій і Любомира Луць, Іван Шунер, М. Білоус, Панство Кліщ, Іван Йонко, Теодозій Олексин, Родина Агащук, Ілько і Броня Турчин, Михайло Королишин, Анна Никифорак, Марія Козацька, Григорій і Марія Дорош, Марія Різник, Ю. і В. Рихлик, Т. і О. Філь, С. і Н. Попович, Михайло Боєчко, Йосиф Гав;
6.00 дол. — Джан і Вікторія Ларсон;
по 5.00 дол. — Павліна Галий, Іван Беш, Дозя Беш, Нестор Мазяр, Василь Турулов, Василь і Марія Дувіряк, Петро Лилик, Марія Осадців, Василь Савицький, Микола Фик, О. Паращак, К. Литвинишин, М. Теслевич, Максим і Параскевія Шало, Анастазія Забінська, Стефан Івашків;
по 2.00 дол. — Меланія Качінар, Т. М.;
по 1.00 дол. — Н. Н., Н. Н.

Листа ч. 1586 і 1675 — Збірка Комітету Оборони Української Мови і Традицій в Асторії, Н. Й. з нагоди 90-річчя Уродин Блаженнішого Патріярха Йосифа — переслав Степан Гробельский — зложили:

215.00 дол. — Симеон Забужний;
по 200.00 дол. — Корнії і Стефанія Боднарчук, Родина Михайла Драбика, Степан і Анна Ковалівські, Михайло і Катерина Леxіцькі, Товариство Домовласників Повіту Квінс;
110.00 дол. — Андрій Оленський;
по 100.00 дол. — Андрій і Софія Бочневич, Іван і Марія Демків, Юліян і Анна Дутко, Симеон і Ірена Костів, Теодор і Анастазія Кострива, Володимир і Стефанія Куштала, Йосиф і Пелагія Маркуш, Марія Подольська, Петро і Анастазія Шпинда;
по 75.00 дол. — Евген і Софія Ґречило, Іван і Катерина Підгаєцькі;
по 50.00 дол. — Михайло і Люба Кострива, Родина Миколи Куцьо, Антін і Анна Мулик, Ярослав і Іванна Парахоняк;
по 40.00 дол. - Василь і Анна Іванчишин, Степан і Франціска Серабин;
по 30.00 дол. — Данило і Юлія Волчук, Володимир і Ольга Гальма, Розалія Доляк;
по 25.00 дол. — Юрій Василенюк, Осип Галатин, Ярослав і Стефанія Дусанівські, Степан і Ніна Загнійний, Юрій і Дарія Ковалівські, Теодор і Марія Матвіїв, Василь Мочара, д-р Олександер і Софія Соколишин, Анастазія Цвях;
по 20.00 дол. — Евген і Дарія Гречило, Степан і Стефанія Гуда, Ілярій Мельниченко, Мирослав і Люба Микитів, Тетяна Якимів;
15.00 дол. — Марія Ґерич;
по 10.00 дол. — Осип Коваль, Катерина Муринець, Петро і Марія Патріяк, Микола Симчич;
8.00 дол. — Анна Коваль-Круба.

Товариство Свята Софія — Комісія Патріяршого Фонду — складає щиру подяку усім Вельмишановним збірщикам і жертводавцям.

Всі датки на Патріярший Фонд Товариства Свята Софія можна відтягати від податку: IRS No. 23-74380645.

Чеки просимо виписувати на:

St. Sophia Religious Assoc. — Patriarchal Fund

та пересилати на адресу:

7911 Whitewood Rd., Philadelphia, Pa. 19117

Св.п. Петро Вовчок — меценат

Петро Вовчок не раз був прикладом у християнській громаді православного віровизнання. По своїм переконанням був великим непохитним націоналістом. Не раз серед друзів говорив: „Я глибоко вірю, що українська держава постане, коли український народ збройною силою, з допомогою інших поневолених Москвою народів, об'єднано розвалить московську імперію. Москаль так просто не здасться, його треба збройно перемогти". Тихий, але активний у національному житті в краю, не раз добрими ділами засвідчував свої думки.

Окупація Західної України у 1939 році силами червоної Москви заставила покійного Петра піти в підпілля. Але і щаслива доля не минула його. Знаючи німецьку мову він зумів пробратися 1940 року до Німеччини. Тут він так само, не покладаючи рук, брав активну участь в організуванні української парафії, на яку він покладав надію, що вона сприятиме об'єднанню і посиленню національної свідомости тих українців, які в силу обставин мусили опинитись в Німеччині. Там, у Німеччині, так само виявлялась боротьба гітлерівців проти національної організованої праці. Переслідуваний Петро Вовчок пішов в укриття. Тільки капітуляція Німеччини і створення західніми альянтами таборів ДП дала можливість виявити свої переконання на легальному відтинку.

Потім — еміграція в ЗСА та постійне пристановище в Ірвінґтоні, де він став членом парафії церкви св. Тройці. Тут він своїми вкладами, тобто щирими пожертвами на парафію, побудову нової церкви, активною участю у парафіяльному уряді, церковному хорі та хорі ім. Леонтовича показав себе дисциплінованою і зобов'язуючою особою супроти взятих на себе обов'язків.

Св.п. Петро Вовчок народився в грудні 1902 року в Західній Україні, на Волині. Невблагана смерть, що сталася 22-го квітня 1980 року в Ірвінґтоні, Н. Дж., переставила щирого добродія в потойбічне життя. Св.п. П. Вовчок похований 25-го квітня на українському православному цвинтарі при церкві св. Апостола Андрія Первозванного в Бавнд Бруці, Н. Дж. Похоронне відспівання відбулося в парафіяльній церкві Св. Вознесіння в Мейплвуді. Цей чин і поховання відправив настоятель парафії о. Іван Наконечний, який і супровадив Спочилого на цвинтар.

Відчуваючи по тяжкій хворобі кінець земного життя св.п. Петрто у своєму тестаменті все майно в грошах заповів передати на добрі цілі. Так з його майна на церкву Св. Вознесіння в Мейплвуді припало 26,000 дол., на Дім Культури консисторії в Бавнд Бруку — 8,000 дол.; на Духовну семінарію — 5,000 дол,; на видання спогадів і праць про М.Д. Леонтовича до 3,000 дол. Книжка про М. Леонтовича, де вміщено ряд цікавих статтей, що буде цікавим дарунком для українського суспільства, вже знаходиться у друкові.

М. Вожаківський

Владика Стефан оглянув цвинтар у Вашінґтоні

В суботу, 8-го травня, при нагоді канонічної візитації парафії Пресвятої Родини у Вашінґтоні Митрополит Стефан Сулик також відвідав український національний цвинтар-пам'ятник.

Владика прибув на цвинтар у товаристві о. пароха Стефана І. Шавеля, ЧНІ, та сотрудника о. Йосифа Денищука, ЧНІ. Їдучі від крайового собору Пресвятой Родини, дорога веде на південь 4 милі попри державні будинки Капітолю, далі чотири милі на схід широкою вулицею Пенсильванія, де відразу впадає в очі маєстатична брама Сідар Гилл Меморіяльного парку.

В'їжджаючи через головну браму, зараз по правій стороні бачимо розлогу 9-акрову площу Українського Цвинтаря-Пам'ятника на 7,000 гробів. Цвинтар прикрашений деревами, біля нього пропливає невеличка річка Оксан Ран. Далі по лівій стороні дороги знаходиться головне бюро Сідар Гилл Цвинтаря. Біля нього окремий будинок, призначений для виключного вжитку українців.

При вході до цього будинку видніє напис „Сідар Гилл Український Цвинтар-Пам'ятник". Всередині — три гарно випосажені кімнати, дві для українського бюра, третя для прийняття гостей.

Управителі цього цвинтаря сердечно прийняли Владику та показали йому урядові кімнати, вивішену мапу нашого цвинтаря, як рівнож новий викінчений проєкт пам'ятника-мавзолея, присвячений жертвам за волю України з нагоди 1000-ліття хрищення України.

Мавзолей-пам'ятник буде побудований у формі рівнораменного хреста і завершений великою прозорою банею та хрестом. По самій середині пам'ятника буде простора каплиця, прикрашена історичними фресками і вічним огнем. А в бічних крилах його буде 7,680 місць для похоронення людей.

Цей пам'ятник-мавзолей буде поставлений на визначнім місці з правої сторони головної брами цвинтаря Сідар Гилл, 4111 Пенсильванія аве., по другому боці дороги існуючого мавзолею.

Захоплення українським цвинтарем-пам'ятником зростає з кожним днем. Від часу посвячення його, 20-го вересня 1981 року, багато людей вже відвідало і оглянуло його. Початкова пропозиція вже вичерпана членами парафії Пресвятої Родини у Вашінґтоні та українцями Америки, Канади та інших країн.

Владика Стефан оглянув все і погратулював отцям душпастирям та дирекції цвинтаря за такі скорі і великі успіхи.

Богдан Кошеневич

КОМІТЕТ ОБОРОНИ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І ТРАДИЦІЙ в Асторії, Н. Й.

Пожертви доручені Їх Святости безпосередньо з нагоди 90-річчя уродин, зложили:

250.00 дол. — Мелянія Чолій, Асторія;
200.00 дол. — Степан і Надія Гробельські, Асторія;
по 100.00 дол. — Теодор і Єлисавета Боднар, Асторія, Мирослав і Іванна Гентош, Філядельфія, Микола Симчич, Асторія;
по 50.00 дол. — Стефан і Олена Ґіба, Ню Йорк, Іван і Марія Ґумовські, Асторія, Іван і Марія Демків, Асторія, Родина Михайла Драбика, Асторія, Степан і Анна Ковалівські, Асторія, д-р Евстахій і Стефанія Федик, Асторія;
40.00 дол. — Симеон Забужний, Асторія;
10.00 дол. — Марія Дзядів, Вудсайд.

Збірка на пам'ятник воїнам УПА у Клівленді

Як ми вже повідомляли, у Клівленді, Огайо, трудяться, щоб поставити пам'ятник воїна Української Повстанської Армії. Ініціятиву до того піддав Іван Оліяр і з 3-го березня 1981 року створено під його проводом Діловий комітет з членів Товариства й Об'єднання колишніх вояків УПА. Цей Комітет вирішив, що навідповіднішим пошануванням УПА у її 40-ліття буде створення окремого цвинтарика для могил колишніх вояків на українському католицькому цвинтарі свв. апп. Петра і Павла при дорозі Герца в Пармі та поставлення в його центрі пам'ятника. Для здійснення цього пляну Комітет перевів потрібні підготовчі праці і придбав проєкт пам'ятника від колишнього воїна Михайла Черешньовського.

Щоб надати акції загального значення, 19-го березня ц.р. запрошені представники товариств вибрали Громадський комітет під проводом мгра Степана Волиняка. Йому в технічних справах допомагає безкоштовно інж. арх. Зоріян Городиський.

Проєкт пам'ятника

Пам'ятник вже виготовляє фірма в Торонто з чорного граниту, в розмірах 13 стіп висоти і 21/2 стопи грубости. Посвячення пам'ятника і цвинтарика передбачене на половину жовтня.

Тепер Громадський комітет переводить кампанію звірки пожертв на покриття коштів спорудження пам'ятника. Позамісцеві можуть надсилати свої датки до кредитівки „Самопоміч" на конто ч. 4778 на адресу: Selfreliance Credit Union, 6108 State Rd., Parma, Ohio 44134.

С. Кікта

ПОВІДОМЛЯЄМО, ЩО

СВЯТОЧНИЙ КОНЦЕРТ ДЛЯ ВІДЗНАЧЕННЯ 40-РІЧЧЯ УПА

відбудеться

в суботу, 23 жовтня 1982 р., в год. 6-ій веч. в залі Купер Юніон при 7 вул. і 3 Аве. в Ню Йорку

а не, як було попередньо оголошено, в суботу, 9-го жовтня 1982 року

НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ відбудеться згідно з попередньо устійненим речинцем, **в неділю, 7-го листопада ц. р., в год. 3-ій по пол. в Українському Інституті Америки при 2 Іст 79-та вул. в Ню Йорку.**

Просимо здержатися від улаштування інших імпрез.

Зміна дати святочного концерту спричинена потребою узгіднити її з іншими зобов'язаннями виконавців мистецької програми концерту.

ГРОМАДСЬКИЙ КОМІТЕТ ДЛЯ ВІДЗНАЧЕННЯ 40-РІЧЧЯ УПА

Вступайте в члени УНСоюзу!

ЗАПРОШЕННЯ

МАЄМО ВЕЛИКУ ШАНУ ЗАПРОСИТИ УКРАЇНСЬКЕ ГРОМАДЯНСТВО КАНАДИ І АМЕРИКИ НА ОФІЦІЙНЕ

ВІДКРИТТЯ І ПОСВЯЧЕННЯ

НОВОГО ПАНСІОНУ ім. ІВАНА ФРАНКА в МІССІССАҐА — ТОРОНТО

ЦЯ ДОВГО ОЧІКУВАНА ІМПРЕЗА ПОДІЛЕНА НА ДВІ ЧАСТИНИ:

І. ОФІЦІЙНЕ ВІДКРИТТЯ ПАНСІОНУ
в ЧЕТВЕР, 19-го СЕРПНЯ 1982 р. о год. 7-ій веч.

II. ТОРЖЕСТВЕННЕ ПОСВЯЧЕННЯ ПАНСІОНУ
в НЕДІЛЮ, 22-го СЕРПНЯ 1982 р. о год. 3-ій по пол

Офіційний Акт Відкриття доконає Їх Ексцеленція, Генеральний Губернатор Канади, Е. ШРАЄР, 19-го серпня ц. р. о год. 7-ій веч., в асисті Високодостойного Сенатора П. ЮЗИКА з Дружиною та за співучастю Високопреосвященного Кир ІЗИДОРА, Владики УКЦ та Високопреосвященного Кир ВАСИЛІЯ, Владики УПЦ

Торжественний Акт Посвячення доконають ВИСОКОПРЕОСВЯЩЕННІ ВЛАДИКИ ОБОХ ЦЕРКОВ в асисті численного Духовенства в НЕДІЛЮ, 22 СЕРПНЯ 1982 р., о год. 3-ій по пол.

Просимо всі організації стриматися в ці дні від імпрез, щоб дати можливість бажаючим взяти численну участь у цих великих Торжествах.

Адреса Пансіону:
3058 Winston Churchill Blvd.
Mississauga, Ont.

За Дирекцію Т-ва Український Дім для Старших в Торонті,
ЕВГЕНІЯ ПАСТЕРНАК,
Екзекутивний Директор

В світлу пам'ять нашої Незабутньої Сестри і Тети

бл. п. Іванни з Обухівських Дацків

складаємо на ПАТРІЯРХАТ 200.00 долярів.
Брат Евген з дружиною Мадзею
Братанок Богдан Обуховський з родиною
Братаниця Мартуся Обуховська

В ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ нашого Найдорожчого і ніколи Незабутнього МУЖА, БАТЬКА І ДІДУНЯ

бл. п.

ТЕОДОРА САВИЦЬКОГО

будуть відправлені

СЛУЖБИ БОЖІ з ПАНАХИДАМИ
в понеділок, 9 серпня 1982 р., о год. 10-ій ранку в церкві Благовіщення у Мелрос Парк, Па., та в УКРАЇНСЬКИХ ЦЕРКВАХ у Філядельфії, в Ню Йорку, Канаді, Люрді, Римі і Польщі.

Рідних, Приятелів і Знайомих просимо згадати Покійного в цей день у своїх молитвах.

Дружина — МАРІЯ
Син — МИРОН з дружиною ІРЕНОЮ
Доня — ІРИНА СКУЛЬСЬКА з мужем БОГДАНОМ
Внуки — АНДРІЙКО, ДАРЧИК, МИЛЯСЯ І ТАЇСА

УКРАЇНСЬКЕ АКАДЕМІЧНЕ КОЗАЦТВО „ЧОРНОМОРЕ", ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. ЗСА

ділиться зі своїм Членством та Українським Громадянством сумною вісткою, що 16-го липня 1982 р. відійшов у Вічність

СЛ. П.

Проф. Д-р ЮРІЙ МАЧУК

народжений 1900 р. у с. Ширівці, на Буковині, б. проф. і декан Чернівецького Університету, професор і директор Медично-Фармацевтичного Інституту в Львові та професор-асистент Інституту Фізики Пенсильвенського Університету в Філядельфії, дійсний член НТШ, член ЦОБУ, член ГУ ОДВУ та інших українських культурно-громадських організацій на Буковині і на еміґрації.

ПОХОРОН — 19-го липня 1982 р. на кладовищі Ельмвуд, Чикаґо, Ілл.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Родині Покійного висловлюємо наше глибоке співчуття.

СТАРШИНА

ОБ'ЄДНАННЯ КОЛИШНІХ ВОЯКІВ УПА Станиця в Дітройті

з жалем повідомляє усіх Друзів і Українську Громаду, що в неділю, дня 25-го липня 1982 р., ненадійно, відійшов у Вічність, на 53-му році життя,

наш Дорогий Друг

ОСТАП ПАВЛЮХ — ДУНАЙ

к. вістун УПА сотні Бурлаки, взірцевий член нашої Станиці, довголітній активний член Управи Т-ва „Рідна Школа" і багатьох інших українських громадських і політичних організацій в Дітройті.

Полишив горем прибиту дружину Марію і синів Зенона і Романа.

ПОХОРОННІ ОБРЯДИ відбулися в четвер, 29-го липня 1982 р. з церкви Непорочного Зачаття ПДМ на цвинтар Монт Олівет в Дітройті, Миш.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

УПРАВА І ЧЛЕНИ СТАНИЦІ

Мистецькі виставки в Гантері

Гантер, Н.Й. — 18-ту виставку картин мистця-маляра Ярослава Вижницького відкрив ред. І.Кедрин в заповнених кімнатах помешкання мистця. З питомим йому гумором він пригадав, як 18 років тому він відкрив першу виставку картин Я.Вижницького та характеризував його як кольориста й романтика. Він створив свій власний стиль, його постійно удосконалює і поширює свою тематику картин. Почав мистець від краєвидів і квітів, але бачимо тепер групи людей, портрети, овочі (яблука, виноград): гриби, звірята (пес, павич), вкінці архітектура: церква в Гантері, гуцульська церква, львівський театр, Руська вулиця у Львові. З портретів заслуговують на увагу: „Дівчина" (донька Люба), „Пластун" (д-р Ю.Старосольський), Литвиненко, „Три покоління". З 50 картин 12 присвятив він квітам: півонії, ґлядіолі, бози, калина, соняшники, нарцизи й інші. Спеціяльне замилування („габбі") має мистець до грибів, бо одну картину назвав „Конференція грибів", іншу — „Пішов лис по гриби". На увагу звертають дві великі картини з Німеччини, два міста на тлі Альп. Гантерські краєвиди займають окреме місце.

Я. Вижницький належить до середнього віку наших мистців-професіоналістів, який закінчив малярські студії в Америці, одначе не підпав під впливи американських абстрактних малярів, а витворив свій питомий стиль. Він головно маляр природи, вона дає йому надхнення до творчости.

Добірна публіка, оглядаючи виставлені картини, ставила різні запитання мистцеві, щоб розгадати ідею кожного твору. Кожний старався знайти „щось для себе", і був щасливий, коли знайшов. Старокрайові спомини збудили „Гуцульське весілля" (мабуть, у Космачі) та „Львівський театр". Вцілому 18-та виставка картин Я.Вижницького захопила учасників її відкриття, що сердечно вітали мистця-господаря та його дружину, яка гостили всіх гостей вином і солодким.

Н.К.

ВИСТАВКА У ҐРАЖДІ

Заходом невтомного ктитора Гантеру, д-ра Івана Макаревича, відбувається чергова виставка картин численних українських мистців. У ній беруть участь: Любослав Гуцалюк (квіти), Ольга Дядинюк (весна в Гантері), Любомир Кузьма (квіти), Людмила Морозова (квіти), Ярослав Вижницький (гуцули), Володимир Савчак з Австаралії (краєвиди), Микола Бутович (портрет), Михайло Мороз (церква в Космачі та в Гантері, краєвиди, квіти), Едвард Козак (Біла Коломия, Лис Микита), Юрій Козак (ікона Христа), Ярема Козак (композиції), Галина Титла (св. Ольга, св. Володимир), Микола Неділко (квіти, вулики), Ірина Зєлик (квіти, краєвиди), Богдан Титла (краєвиди), Яків Гніздовський (дереворити), Ранана Расіні (річка в Гантері, Шувар), Володимир Фіцалович (Ісус Христос, квіти, бози, графіки). Моделі дерев'яних церков з Гуцульщини, Бойківщини й Лемківщини мистця Б.Певного доповняють виставку.

ҐАЛЕРІЯ КАРТИН О.СОНЕВИЦЬКОЇ

Влітку в Гантері приміщена ґалерія картин Ольги Соневицької у віллі при дорозі з церкви до Лексінґтону (2 хвилини їзди автом, з лівої сторони).

В ґалерії є картини таких першорядних наших мистців як: Л.Гуцалюк, Караффа-Корбут з Києва, Володимир Патик з України, Никифор з Криниці, Сологуб з Парижу, Р.Василишин, С. Степаняк Климко, Катерина Росандич-Кричевська, М.Ґамула з Канади, Радивил, Федишин й інші.

І.Д.

АМБАСАДОР ПРЕЗИДЕНТА РЕҐЕНА в справах культури Даніель Терра закупив картиниу Самюела Ф. Б. Морза з 1832 року за 3,25 мільйона долярів. Картина під назвою „Ґалерія в Люврі" зображує не лише одну із кімнат в Люврі, але також автора її та славного американського письменника Джеймса Ф. Купера з дружиною та дитиною. Самюел Ф.Б. Морз був славним малярем своїх часів, а рівночасно славним на ввесь світ винахідником телеграфу та спеціяльної надавчої азбуки, що й носить його назву. Картина досі була власністю університету в Сиракюзах. Тепер картина буде виставлена в музеї ім. Терра в стейті Иллиной.

60-річчя подружжя Парані та Миколи Остап'яків

Параня і Микола Остап'яки

Небагато людей доживають до такого віку, щоб могли відсвяткувати 60-річний ювілей свого подружжя. Та Господь дозволив Миколі й Парані Остап'якам дочекатися в цьому 1982 році такої щасливої річниці.

Незабаром з'їдуться діти, внуки та приятелі п-ва Остап'яків, щоб висловами любови і вдячности вшанувати їх у день 60-річчя їхнього подружжя. До них приєднуюся і я (із-за стану здоров'я не зможу бути присутнім на цьому ювілеї) оцим коротеньким споминoм з життя-буття цього прикладного подружжя.

Микола і Параня Остап'яки мешкали в містечку Лисець, біля Станиславова, тепер Івано-Франківськ. Обидвоє вони були заможними землевласниками, що займалися вирощуванням сільсько-господарських продуктів, а до того мали ще й молочарню, що давало їм поважні прибутки.

Вони відзначалися людяністю й щедрістю. Щедро жертвували на всі наші національні потреби. Коли в Лисці згоріла церква, вони пожертвували поважну суму грошей для побудови нової, а згодом за власний кошт викінчили церкву всередині. Допомагали вони всім, хто тільки звертався до них у потребі.

Ось, для прикладу, своєму робітникові за сумлінну працю, крім платні, вони вибудували хату та подарували ялівку, що згодом стала кормилицею його бідної родини. А коли одному бідному жидові фіякерникові згинув кінь, яким він заробляв на життя, п-во Остап'яків прийшло на поміч і купили йому коня. Таких прикладів їхньої щедрости і доброзичливости було чимало...

Микола Остап'як був у проводі всіх наших організацій у Лисці — „Просвіта", Товариство „Рідна Школа", Спортивна Кооператива, — проте навіть польська поліція не рушила його, бо він користався загальною пошаною. А коли Остап'як, який був пристрасним мисливцем, звертався до поліції за дозволом на стрільбу, то вона не наважувалася йому відмовити.

Після вибуху німецько-совєтської війни вони разом з тисячами українців в липні 1944 року перед приходом „визволителів" зі сходу, виїхали на Захід, до Німеччини, де працювали робітниками у господаря. Після капітуляції Німеччини, вони, чудом врятувавшись від примусової репатріяції „на родіну", виїхали до Америки.

Початки тут були тяжкі. Заощадивши трохи грошей, вони купили пташинну фарму, яку зразково провадили, та виховували п'ятьох своїх дітей на засадах християнської моралі й української національної свідомости. Всі п'ятеро закінчили високу освіту.

Тепер, старенькі вже, Ювіляти мешкають в околиці Ню Йорку.

Радчук

Півстоліття на службі Богові

О. протопресвітер А.Бек

Неділя, 27-го червня ц.р., була незвичайним святом не лише для парафії свв. Апостолів Петра й Павла в Карнеґі, Па., але також для православних українців цілої Піттсбурґщини, зокрема для цілого Деканату Української Православної Церкви цієї частини, квітучої Пенсилванії, що його від ряду років очолює о. протопресвітер Андрій Бек, незвичайний ювілят того Деканату.

У цьому історичному дні минуло рівно 50 літ, як цей визначний священик УПЦеркви з рук тодішнього грецького архиєпископа Атенаґораса (пізніше Царгородського Патріярха) прийняв Св. Тайну Священства Христового. Відтоді, впродовж півстоліття, цей незвичайно відданий своїй Церкві і народові Христовий воїн був в перших рядах духовників тієї Церкви, віддано виконуючи свої духовні обов'язки, починаючи від рядового слуги Св.Престолу в своїх юних роках аж до керівних постів у проводі УПЦеркви в цій країні.

Ювілейні святкування очолив Архиєпископ Константин, що в місцевій церкві свв. Апостолів Петра й Павла відслужив торжественну Архиєрейську Богослужбу за здоров'я ювілята і його паніматки Теклі. Крім достойного ювілята сослужили Владиці отці: Степан Голутяк (Лос Анджелес), Яків Нортон (МекКіз Ракс) Іван Гарвій (Арнолд) та Володимир Яворський (Піттсбурґ). Був присутній у церкві недавно висвячений о. А.Партикевич (Чикаґо).

До Св.Літургії співав хор Української Православної Ліґи Західньої Пенсильванії під керівництвом Лесі Ендрус з Піттсбурґу. Владика Константин теплими словами вітав отця ювілята та його дружину з таким незвичайним святом, його особисто і цілої Церкви, зокрема побожної карнеґійської парафії.

По полудні в парафіяльній залі мав місце величавий святочний бенкет з участю Владики Константина, що відкрив бенкет молитвою. Голова церковного уряду Іван Гурей відкрив бенкет, покликавши на тостмайстра о. прот. Юрія Гнатка (Індіяна, Па). Напочатку прочитано ряд писемних привітів: від Блаженнішого Митрополита Мстислава, від Архиєпископа Марка, Єпископа Української Католицької Церкви ВПреосвященного Роберта (уроженець Карнеґі), та голови Консисторії УПЦеркви о. протопресвітера Степана Біляка з Бавнд Бруку, Н.Дж. Письмові привіти прислали такі світські достойники: Президент ЗСА Роналд Реґен, губернатор Пенсильванії Ричард Тирнбурґ, а стейтовий репрезентант Дан Флек прочитав окрему святочну резолюцію з Гаррисбурґу з нагоди 50-ліття цього визначного духовника Пенсильванії.

На це свято свого брата прибула з Дітройту Маруся Бек зі своїм братом Іваном та дальші члени родини о. Андрія Бека з Піттсбурґщини й інших околиць стейту.

Зворушливу промову українською і англійською мовами виголосила Маруся Бек, підкресливши, що її брат Андрій дістав від своїх покійних батьків велику любов до землі своїх батьків і дідів, далекої України. В тій цілі вони післали його молодим юнаком (разом зі старшим братом Іваном та Марусею) до „старого краю", щоб там, на шкільній лавці, полюбили під зоряним небом України — її мову, культуру, звичаї, пізнали її сучасне та минуле. А це мало великий, майже вирішальний вплив на цього майбутнього незвичайно заслуженого духовника (і українського патріота) УПЦеркви в Америці.

Потім слідував довгий ряд репрезентантів від різних церковних і молодечих організацій, з відповідними „дарунками любови". Головним промовцем був Владика Константин, а під кінець промовляв сам отець ювілят. Напочатку він подякував своїм покійним батькам першим іміґрантам у Форд Сити (Піттсбурґщина), що самі пробиваючись важкою фізичною працею крізь життя, дали своїм дітям високе професійне виховання.

Сердечними словами ювілят подякував зокрема керівникам своєї громади та її молоді, що так гарно пошанували його довголітній труд у парафії. Від Піттсбурґського Деканату вітав ювілята о. протопресвітер Микола Федорович (Монесен) вручивши йому мистецьку ікону від Деканату. Далі вітали його від УПЛіґи о. протоієрей Василь Дяків (Линдора), від Консисторії УП-Церкви — д-р Степан Савчук, від парафії свв. Апостолів Петра й Павла — Степан Капелюх. Від першої парафії, звідки о. Бек розпочав свою духовну кар'єру 50 літ тому з Бриджпорту, Кон., привітав свого колишнього незабутнього пароха Іван Лисий. Привітам і дарункам не було кінця.

Півстоліття був він, о. протопресвітер Андрій Бек, вірним і щиро відданим сином не лише своєї Церкви, але й далекої України, яку юнаком пізнав і полюбив, хоч народився в Америці.

о. М. Ф.

Коли скінчиться...

(*Продовження зі стор. 2*)

цільною і під тим поглядом, що вона спричинилася б до усунення впливів СССР з Близького Сходу. І якщо б в наслідок усунення цих впливів, стало б більш стабільним постачання нафти з Близького Сходу до держав Заходу, то тим самим може б европейські держави не наполягали б так на постачаннях природного газу з території СССР і зникли б розходження у цій справі між Америкою і західніми европейськими державами.

Якби Ізраїль позбавився постійної загрози свого знищення, може б тоді він переглянув своє ставлення до проблем поневолених Москвою народів, зокрема українського, бо в інтересах Ізраїля є відновлення суверенної і незалежної української держави із забезпеченням у ній прав для жидівської меншости, а не тільки еміґрація осіб жидівського походження з СССР до Ізраїля чи взагалі на Захід.